

Przemysław Kępa
Uniwersytet Warszawski

PRAWO ŁOWIECKIE JAKO INSTRUMENT REALIZUJĄCY KONSTITUCYJNY OBOWIĄZEK ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO

Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie czy **prawo łowieckie jest instrumentem realizującym konstytucyjny obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego**, wymaga zbadania dwóch elementów. Pierwszym z nich jest prawo łowieckie i jego rola w systemie prawnym. Drugą zaś kwestią, przez pryzmat której należy spoglądać na prawo łowieckie i jego rolę, jest konstytucyjne pojęcie bezpieczeństwa ekologicznego. Opierając się na analizie tych dwóch elementów, można dostrzec zależność i przenikanie się dwóch różnych płaszczyzn normatywnych. Pomimo że temat analizy w pierwszej kolejności odwołuje się do prawa łowieckiego, aby lepiej omówić zagadnienie, w pierwszej kolejności zostanie poddana kwestia bezpieczeństwa ekologicznego.

Pierwszym z elementów wymagających przybliżenia jest wynikająca z art. 5 Konstytucji RP „zasada zrównoważonego rozwoju”¹. Aby uchwycić istotę tej zasady prawa, należy definiować ją jako standard, do którego realizacji są zobowiązani jej adresaci, a w tym przypadku, przede wszystkim władze publiczne. Analizując treść omawianej zasady, wśród sfer podlegających ochronie prawnej, które wyszczególnia zasada, znajdujemy fragment mówiący o tym, że Rzeczpospolita Polska (RP) zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju. Zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie spotykamy się z próbami zdefiniowania terminu „zrównoważony rozwój”. Dokonując przeglądu piśmiennictwa, napotykamy na definicję, która w mojej ocenie, właściwie wpisuje się w sferę związaną z szeroko rozumianą ochroną środowiska². Adam Krzywoń trafnie ujmuje „zrównoważony rozwój” jako model, który chroniąc określone dobra (ekonomiczne, środowiskowe lub społeczne), będzie pozwalał na zaspokojenie obecnych i przyszłych potrzeb ludności. Również w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego pojawiają się odniesienia do zasady zrównoważonego

¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483, z późn. zm.

² A. Krzywoń, *Konstytucja RP a środowisko*, „Państwo i Prawo” 2012, nr 8.

rozwoju w kontekście związanym z ochroną środowiska³. Trybunał w orzeczeniu z dnia 6 czerwca 2006 r. podkreśla bardzo szeroki zakres przedmiotowy zasady zrównoważonego rozwoju w kontekście ochrony przyrody. Słusznie zauważono w nim, że w granicach pojęcia mieści się nie tylko ochrona przyrody, ale również kształtowanie ładu przestrzennego oraz należyta troska o rozwój społeczny i cywilizacyjny⁴. Trybunał podkreśla, że ideą omawianej zasady jest uwzględnianie różnych wartości konstytucyjnych i stosowne ich wyważenie. Dokonując dalszej analizy charakteru zasady zrównoważonego rozwoju, warto zauważyć, że w odniesieniu do materii związanej z ochroną środowiska pełni ona rolę niejako wytycznej jaką powinien kierować się ustawodawca, regulując materię wpływającą na środowisko. Rozumiejąc zasadę w taki sposób, można wysnuć wniosek, że realizacja zasady zrównoważonego rozwoju w tej sytuacji jest urzeczywistniana poprzez uwzględnianie różnych czynników faktycznych, prawnych, technicznych i kulturowych w taki sposób, aby znaleźć pewien kompromis – swoisty złoty środek⁵.

Przechodząc do kwestii bezpieczeństwa ekologicznego, należy zauważyć bardzo duży dorobek doktryny, odnoszący się do tego terminu w różnych kontekstach. Punktem wyjścia do rozważań pozostaje zdefiniowanie zakresu przedmiotowego tego konstytucyjnego terminu. Warto podkreślić, że w żadnym akcie normatywnym nie odnajdziemy definicji legalnej bezpieczeństwa ekologicznego. Ze względu na to, że termin pojawia się w Konstytucji RP, liczne komentarze starają się określić zakres przedmiotowy terminu⁶. W większości z nich autorzy analizujący art. 74 Konstytucji RP, starają się zdefiniować termin „bezpieczeństwo ekologiczne”, odwołując się wcześniej przywołanej zasady zrównoważonego rozwoju. Jan Boć wskazuje na fakt, że zasada zrównoważonego rozwoju pozostaje w ścisłym związku z obowiązkiem zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego przez organy państwa. Analizując te dwa przepisy, autor zauważa, że art. 5 Konstytucji RP określa pewien sposób postępowania, natomiast art. 74 par. 1 Konstytucji RP wskazuje cel postępowania, co sprawia, że (w ujęciu prawnym) dozwolone są wszystkie sposoby postępowania, byle prowadziły do celu i były legalne⁷. Trafna zdaje się definicja przedstawiona przez M. Pietrasia, który pod terminem „bezpieczeństwo ekologiczne” widzi „taki stan stosunków społecznych, w tym treści, form i sposobów organizacji stosunków międzynarodowych, który nie tylko ogranicza i eliminuje zagrożenia ekologiczne, lecz także promuje pozytywne działania, umożliwiające realizację wartości istotnych dla

³ Wyrok TK z dnia 13 maja 2009, Kp 2/09, OTK 2009, nr 5A, poz. 66.

⁴ Wyrok TK z dnia 6 czerwca 2006, OTK-A 2006/6/62, LEX 197885.

⁵ M. Stoczkiewicz, *Zasada zrównoważonego rozwoju jako zasada prawa*, „Prawo i Środowisko” 2001, nr 1, s. 131.

⁶ Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997, art. 74 ust. 1.

⁷ J. Boć, *Komentarz do konstytucji RP*, Wrocław 1998, s. 134.

istnienia narodów i państw [...]”⁸. Ze względu na *stricte* prawniczy charakter niniejszej analizy warto zwrócić uwagę na próbę zdefiniowania terminu przez P. Korzeniowskiego, który w swoim opracowaniu przedstawia ten termin w ujęciu prawnym⁹. Autor zauważa, że bezpieczeństwo ekologiczne to „[...] element zastosowania przez władze publiczne instrumentów prawnych zapewniających prawo do środowiska”¹⁰. Pomimo takiego rozumienia terminu wydaje się ono zbyt wąskie i na swój sposób odsyła do kolejnych terminów wymagających doprecyzowania, czego następstwem są pojawiające się problemy interpretacyjne. Dlatego też, pomimo swojego prawniczego charakteru termin nie może zostać szerzej wykorzystany. Warto też przytoczyć stanowisko J. Sommera, który zauważa, że termin „bezpieczeństwo ekologiczne” jest prawnie niedookreślony, przez co jego znaczenie będzie się zmieniać odpowiednio do rozwoju wiedzy na temat zagrożeń środowiska i metod przeciwdziałania im czy ich ograniczania¹¹. Próbę zdefiniowania terminu podjął również Trybunał Konstytucyjny, który w uzasadnieniu do wyroku K 23/06 z 6 czerwca 2006 r. podał własne rozumienie terminu. Trybunał stwierdził, że „pojęcie »bezpieczeństwo ekologiczne« należy rozumieć jako uzyskanie takiego stanu środowiska, który pozwala na bezpieczne przebywanie w tym środowisku i umożliwia korzystanie z tego środowiska w sposób zapewniający rozwój człowieka”¹². Przytoczone powyżej próby zdefiniowania terminu, są tylko częścią dorobku doktryny i orzecznictwa w tym zakresie.

Na potrzeby niniejszego opracowania, biorąc pod uwagę specyfikę prawa łowieckiego, wydaje się zasadne przyjęcie definicji zaproponowanej przez P. Korzeniowskiego, który zauważa, że „bezpieczeństwo ekologiczne na podstawie art. 74 Konstytucji RP, obejmuje działanie lub zaniechanie pozwalające zachować lub przywrócić równowagę przyrodniczą niezbędną do zapewnienia współczesnym i przyszłym pokoleniom odpowiednich warunków życia oraz realizacji prawa do korzystania z zasobów środowiska i zachowania jego wartości”¹³. W swoim opracowaniu autor ten formułuje postulat, by normę zobowiązującą państwo do zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego traktować jako prawo człowieka, co może być interesującym zagadnieniem badawczym, które pozostawiam poza zakresem tego opracowania. Warto zauważyć, że przytoczona przez P. Korzeniowskiego definicja ma szeroki zakres przedmiotowy i za istotę „bezpieczeństwa ekologicznego” uważa równowagę przyrodniczą, co zdaje się niezwykle istotne w poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie: czy **prawo łowieckie**

⁸ M. Pietraś, *Bezpieczeństwo ekologiczne w Europie*, Lublin 2000, s. 85.

⁹ P. Korzeniowski, *Obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego jako zadanie władz publicznych*, „Prawo i Środowisko” 2011, nr 2, s. 113 i n.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ J. Sommer, *Prawo a koncepcja zrównoważonego rozwoju*, [w:] A. Papuziński, *Zrównoważony rozwój. Od utopii do praw człowieka*, Bydgoszcz 2005, s. 87–88.

¹² Orzeczenie TK z dnia 6.06.2006 r., OTK-A 2006/6/62, LEX 197885; zob. także głosę aprobowaną B. Rakoczego w: „Państwo i Prawo” 2009, nr 4, s. 130 i n.

¹³ P. Korzeniowski, *Obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego...*

jest instrumentem realizującym konstytucyjny obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego.

Podsumowując ten fragment rozważań, można wysnuć wniosek, że władze publiczne, będąc zobowiązane przez Konstytucję RP do zapewnienia „bezpieczeństwa ekologicznego” mają poprzez swoje działania zabezpieczyć, najprościej rzecz ujmując, równowagę przyrodniczą. Jak wiadomo w celu realizacji tego obowiązku władze publiczne wykorzystują instrumenty prawne, w które wyposażył je ustawodawca zarówno na płaszczyźnie legislacyjnej, jak również w procesie stosowania prawa. Podstawowym aktem normatywnym ustanowionym w celu realizacji tego konstytucyjnego obowiązku jest prawo ochrony środowiska¹⁴. W art. 1 wspomnianej ustawy ustawodawca wskazuje na cel powołania tej regulacji, czyli określenie zasad ochrony środowiska oraz warunków korzystania z jego zasobów z uwzględnieniem „zasady zrównoważonego rozwoju”¹⁵. Z perspektywy niniejszego opracowania należy zastanowić się nad dwiema definicjami legalnymi zawartymi w tej regulacji, które w swoim zakresie odnoszą się do kwestii bezpieczeństwa ekologicznego, a następnie pośrednio do prawa łowieckiego. Pierwszą z nich jest definicja ochrony środowiska, którą ustawodawca nakazał rozumieć jako podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiających zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej. W drugiej części definicji ustawodawca wyszczególnia kilka form, za pomocą których jest realizowana ochrona środowiska, polegająca w szczególności na:

- „a) racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- b) przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom,
- c) przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego”¹⁶.

Należy podkreślić, że sformułowanie „w szczególności”, zawarte w definicji legalnej, wskazuje na otwarty katalog działań mających zapewnić ochronę środowiska, a te, które są przywołane wprost, w ocenie ustawodawcy zasługiwały na wymienienie *expressis verbis*. Prawo ochrony środowiska, które często jest utożsamiane z terminem „bezpieczeństwo ekologiczne”, jest tylko jednym z wielu elementów budujących system regulacji prawnych zapewniający bezpieczeństwo ekologiczne. Można się pokusić o stwierdzenie, że do sfery instrumentów prawnych, mających zapewnić ten stan, wchodzi wszelkie akty normatywne, które w jakikolwiek sposób eliminują zagrożenia ekologiczne, a także wspierają działania korzystne dla środowiska naturalnego. Lech Garlicki w komentarzu do Konstytucji RP definiuje termin „ochrona środowiska” w sposób szerszy, niż czyni to

¹⁴ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska; Dz.U. z 2001 r., nr 62, poz. 627, z późn. zm.

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska; Dz.U. z 2001 r., nr 62, poz. 627, z późn. zm.

ustawa. Autor wskazuje, że „[...] ochrona środowiska oznacza całokształt działań i instrumentów przeciwdziałających pogarszaniu się stanu środowiska, szczególnie istotne (art. 68 ust. 4) jest w tym zakresie przeciwdziałanie negatywnym skutkiem degradacji środowiska”¹⁷.

Drugim elementem jest termin „środowisko”, które ustawodawca definiuje jako „ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami”¹⁸. Jak można zauważyć jest to bardzo szeroka definicja, która swoim zakresem obejmuje w zasadzie całe otoczenie człowieka, w tym elementy różnorodności biologicznej, do których kwalifikuje się również zwierzyna łowna. Dokonując kompleksowej analizy, należy choćby wspomnieć o jeszcze jednym akcie normatywnym, który znacząco wpływa na zachowanie bezpieczeństwa ekologicznego. Tym aktem jest ustawa o ochronie przyrody, określająca szczególne formy ochrony prawnej środowiska, związane m.in. z ochroną gatunkową zwierząt dziko żyjących lub też ochroną terytorialną określonych zasobów przyrody¹⁹.

Przechodząc do drugiego elementu niniejszej analizy, czyli roli jaką spełnia prawo łowieckie w systemie prawnym, rozważania należy rozpocząć od przyjęcia pewnej koncepcji, w której to pod pojęciem prawa ochrony środowiska upatrujemy nie jednego aktu normatywnego o takiej nazwie, lecz pewnego zakresu uregulowań, budującego odrębną dziedzinę w ramach prawa administracyjnego, dziedzinę prawa ochrony środowiska. W doktrynie spotykamy się z twierdzeniem, że akty normatywne regulujące materię dotyczącą łowiectwa, lasów i rybołówstwa są instrumentami regulującymi zasady korzystania z zasobów przyrody²⁰. Ustawa Prawo ochrony środowiska – w tytule II dotyczącym ochrony zasobów środowiska podkreśla, że ochrona tych zasobów jest realizowana zarówno poprzez uregulowania wspomnianej ustawy, jak również przez przepisy szczególne, wymienione w art. 81 ust. 4, gdzie znajdują się wyszczególnione m.in. Ustawa o lasach i Prawo łowieckie²¹. Takie uregulowanie pozwala wysnuć wniosek, że istnieje pewna szczególna część prawa ochrony środowiska, do której należą wspomniane akty normatywne. Prowadząc dalsze rozważania, za punkt wyjścia należy obrać zakres przedmiotowy prawa łowieckiego określony w art. 1, który stanowi, że:

¹⁷ L. Garlicki, *Komentarz do art. 74, [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. L. Garlicki, t. I, Warszawa 1999, s. 3.

¹⁸ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska; Dz.U. z 2001 r., nr 62, poz. 627, z późn. zm.

¹⁹ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; Dz.U. z 2004 r., nr 92, poz. 880, z późn. zm.

²⁰ W. Radecki, *Prawo łowieckie – komentarz*, Warszawa 2012, s. 45–46.

²¹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska; Dz.U. z 2001 r., nr 62, poz. 627, z późn. zm.

„Łowiectwo, jako element ochrony środowiska przyrodniczego, w rozumieniu ustawy oznacza ochronę zwierząt łownych (zwierzyny) i gospodarowanie ich zasobami w zgodzie z zasadami ekologii oraz zasadami racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej”²².

Ustawodawca w tym przepisie podaje definicję legalną łowiectwa, przy czym pokazuje najważniejsze jej elementy w postaci ochrony zwierząt łownych oraz gospodarowania ich zasobami, wskazuje również sposób, w jaki ma się to odbywać, odwołując się do zasad ekologii i zasad racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej. Odwołanie do racjonalizmu i gospodarowania zasobami w zgodzie z zasadami ekologii nawiązuje w swojej istocie do zasady zrównoważonego rozwoju i obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego.

Definicja przedstawiona w art. 1 odwołuje się do kilku istotnych pojęć zawartych w innych aktach normatywnych. W ustawie o ochronie przyrody sprecyzowano pojęcie środowiska przyrodniczego, które ustawodawca włączył do treści prawnej definicji łowiectwa. W rozumieniu ustawy środowisko przyrodnicze jest to krajobraz wraz z tworami przyrody nieożywionej oraz naturalnymi i przekształconymi siedliskami przyrodniczymi z występującymi na nich roślinami, zwierzętami i grzybami²³. Ciekawym spostrzeżeniem dzieli się A. Pązik, który stwierdza, że pomimo tego iż prawo łowieckie w centrum zainteresowań stawia elementy ochrony przyrody związane ze zwierzętami, to trudno odmówić łowiectwu wpływu na roślinność, gdyż jak zauważa autor, niekontrolowany rozwój populacji zwierząt roślinożernych na danym terenie mógłby stanowić zagrożenie dla występowania na nim pewnych gatunków roślin²⁴. Analizując dalszą część definicji, zauważamy, że ustawodawca nie odnosi uregulowań prawa łowieckiego do wszystkich zwierząt, a jedynie do tych, które znajdują się w katalogu zwierząt łownych sklasyfikowanych w odrębnym akcie normatywnym²⁵. Warto podkreślić, że synonimem określenia „zwierzęta łowne” jest słowo „zwierzyna”, które ustawodawca uznał za równoznaczne na gruncie tej regulacji. Godnym uwagi jest również fakt, że w kontekście prawnej ochrony zwierząt podstawowym aktem normatywnym jest ustawa o ochronie zwierząt, Prawo łowieckie natomiast jest *lex specialis* w stosunku do niej o ograniczonym do zwierzyny zakresie przedmiotowym. Mimo tego, zdaniem M. Micińskiej, zwierzęta łowne podlegają ochronie prawnej ze strony ustawy o ochronie zwierząt tylko w sytuacji, gdy delikty bez-

²² Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie; Dz.U. z 1995 r., nr 147, poz. 713, z późn. zm.

²³ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; Dz.U. z 2004 r., nr 92, poz. 880, z późn. zm.

²⁴ A. Pązik, M. Słomski, *Prawo łowieckie. Komentarz*, LEX, 2015, nr 10154.

²⁵ Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie określenia listy gatunków zwierząt łownych; Dz.U. z 2005 r., nr 45, poz. 433.

zasadnego i niehumanitarnego traktowania zwierząt łownych miały miejsce poza polowaniem²⁶. Co w mojej ocenie jest całkowicie słusznym wnioskiem.

Ustawodawca w art. 3 ustawy wskazuje na podstawowe cele łowiectwa, którymi są:

„1) ochrona, zachowanie różnorodności i gospodarowanie populacjami zwierząt łownych;

2) ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego na rzecz poprawy warunków bytowania zwierzyny;

3) uzyskiwanie możliwie wysokiej kondycji osobniczej i jakości trofeów oraz właściwej liczebności populacji poszczególnych gatunków zwierzyny przy zachowaniu równowagi środowiska przyrodniczego;

4) spełnianie potrzeb społecznych w zakresie uprawiania myślistwa, kultywowania tradycji oraz krzewienia etyki i kultury łowieckiej”²⁷.

Z perspektywy niniejszego opracowania na szczególną uwagę zasługują pierwsze trzy cele, gdyż ich realizacja skutkuje zapewnieniem bezpieczeństwa ekologicznego na płaszczyźnie związanej z gospodarowaniem zwierzyną. Aby tak się stało, ustawodawca tworzy odpowiednie instrumenty prawne mające zagwarantować ich realizację. Na płaszczyźnie prawa łowieckiego najważniejszym z nich wydaje się być instrument zdefiniowany w art. 4 ust. 1 wskazujący na gospodarkę łowiecką jako zasadnicze narzędzie w realizacji założeń ustawy. Ustawodawca, wyjaśniając termin, wskazuje, że gospodarka łowiecka jest to działalność w zakresie ochrony, hodowli i pozyskania zwierzyny²⁸. Te trzy płaszczyzny, które składają się na pojęcie gospodarki łowieckiej, pozostają ze sobą w zależności i wzajemnie się przenikają. Trafny argument za takim spojrzeniem na zagadnienie przedstawia A. Pązik, który podkreśla, że działalność będąca hodowlą zwierzyny służy również jej ochronie, analogicznie jest z pozyskiwaniem zwierzyny. Brak pozyskania zwierzyny mógłby doprowadzić do niekontrolowanego wzrostu populacji określonych gatunków, co skutkowałoby niekorzystnym wpływem na pozycję innych. Takie działanie doprowadziłoby do zachwiania równowagi ekologicznej dotyczącej zwierząt łownych²⁹. W kontekście gospodarki łowieckiej na szczególną uwagę zasługuje kwestia pozyskania zwierzyny, która na płaszczyźnie ustawy jest realizowana za pomocą instytucji polowania. Ustawa jasno wskazuje, co należy rozumieć pod tym pojęciem. W jej rozumieniu „polowanie” to tropienie, strzelanie z myśliwskiej broni palnej, łowienie sposobami dozwolonymi zwierzyny żywej, a także przy wykorzysta-

²⁶ M. Micińska, *Istota problemu współczesnego łowiectwa*, „Prawo i Środowisko” 2012, nr 4.

²⁷ Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie; Dz.U. z 1995 r., nr 147, poz. 713, z późn. zm.

²⁸ *Ibidem*.

²⁹ A. Pązik, M. Słomski, *Prawo łowieckie...*

niu ptaków łowczych, zmierzające do wejścia w jej posiadanie³⁰. Istotniejszymi z perspektywy opracowania są dwa instrumenty, które łącznie z narzędziem, jakim jest polowanie, służą racjonalnemu prowadzeniu gospodarki łowieckiej, a w konsekwencji zapewnieniu bezpieczeństwa ekologicznego. Tymi instrumentami są wieloletnie plany hodowlane i roczne plany łowieckie. Obydwa instrumenty określają limity liczby, gatunku oraz płci zwierzyny, która ma zostać pozyskana w danym roku na określonym terenie. Zasadniczym celem istnienia takich instytucji jest realizacja prawidłowej gospodarki łowieckiej opierającej się na zasadach określonych w prawie łowieckim³¹.

Podsumowując przeprowadzoną analizę, można powiedzieć, że prawdziwą jest teza postawiona w tytule opracowania. Dzięki pogłębionej analizie terminów zawartych w Konstytucji RP oraz innych aktach normatywnych z zakresu ochrony środowiska można zauważyć, że realizują one wspólne cele za pomocą różnych środków i na różnych płaszczyznach. Skupiając uwagę na instrumencie, jakim jest prawo łowieckie, można dostrzec, że celem nadrzędnym jego funkcjonowania w obrocie prawnym jest zapewnienie równowagi ekologicznej. Cel ten, pomimo że jest realizowany na wąskiej płaszczyźnie regulującej materię gospodarowania zwierzyną łowną, wpisuje się w kanon wielu uregulowań, które łącznie poprzez różne instrumenty prawne gwarantują realizację konstytucyjnego obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego.

POLISH HUNTING LAW AS A MEAN TO FULFIL THE CONSTITUTIONAL DUTY OF ENSURENCE THE ENVIRONMENTAL SAFETY

Summary

The study contains the results of analysis of the Polish constitutional regulations in a scope of the environmental protection. Main thesis of the paper concerns a substantial role of the hunting law in realization of the environmental safety. At the beginning of paper, author scrutinized main terms, which influence legal definition of the term "ecological safety". In the second part of the paper author described the polish hunting law regulations and its role in implementing the concept of the environmental safety. In the last part, author summarized and proved that polish hunting law regulations are

³⁰ Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie, Dz.U. z 1995 r., nr 147, poz. 713, z późn. zm.

³¹ *Ibidem*.

in accordance with the constitution rule of the ecological safety and that it supports implementation of this rule.

BIBLIOGRAFIA

- Boć J., *Komentarz do konstytucji RP*, Wrocław 1998
- Garlicki L., [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. L. Garlicki, t. I, Warszawa 1999
- Korzeniowski P., *Obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego jako zadanie władz publicznych*, „Prawo i Środowisko” 2011, nr 2
- Krzywoń A., *Konstytucja RP a środowisko*, „Państwo i Prawo” 2012, nr 8
- Micińska M., *Istota problemu współczesnego łowiectwa*, „Prawo i Środowisko” 2012, nr 4
- Pązik A., Słomski M., *Prawo łowieckie. Komentarz*, LEX, 2015, nr 10154
- Pietraś M., *Bezpieczeństwo ekologiczne w Europie*, Lublin 2000
- Radecki W., *Prawo łowieckie – komentarz*, Warszawa 2012
- Sommer J., *Prawo a koncepcja zrównoważonego rozwoju*, [w:] A. Papuziński, *Zrównoważony rozwój. Od utopii do praw człowieka*, Bydgoszcz 2005
- Stoczkiewicz M., *Zasada zrównoważonego rozwoju jako zasada prawa*, „Prawo i Środowisko” 2001, nr 1

KEYWORDS

ecological safety, environmental protection, hunting law, constitutional rules

SŁOWA KLUCZOWE

prawo łowieckie, bezpieczeństwo ekologiczne, ochrona środowiska, zasady konstytucyjne, zasada zrównoważonego rozwoju